

JHNY

Rättsfall från MD och HFD



JHNY

MD: 200/2025

MD: 200/2025, bakgrund

- Föremål för upphandling: ett rekryteringssystem
- Uppskattade värde: 300 000 euro → överstiger EU-tröskelvärde
- Anbudsförfrågan: 6 olika användningsfallsmodeller med krav på olika funktioner
 - 40 % pris, 60 % tillgänglighet
- Värderingstillfällen: ordnades för varje anbudsgivare för värdering av de erbjudna systemens användbarhet (demotillfällen)
- Anbudsgivare sökt ändring i beslutet: jämförelsen av anbud + poängsättningen av anbud i strid med principerna om jämlikhet och icke-diskriminering

MD: 200/2025, värderingstillfällena och poängsättning

Värderingstillfällena:

- Genomgång/presentation av olika användningsfallsmodeller
- Olika frågor till olika anbudsgivare
- Frågor om egenskaper som inte nämndes i anbudsförfrågan
- Ledande frågor → innehållet under tillfällena olika för alla

Poängsättning:

- Plus- och minuspoäng för egenskaper som inte nämndes i anbudsförfrågan

MD: 200/2025, frågeställning i MD

- Har den upphandlande enheten försatt anbudsgivarna i en ojämlik position (vid värderingstillfällena) och därmed diskriminerat anbudsgivare?
- Har detta förfarande lett till poängsättning som strider mot principerna om jämlikhet och icke-diskriminering

MD: 200/2025, MD:s slutsats

- Att ställa frågor till anbudsgivare vid värderingstillfällena i sig oproblematiskt
- Problematiskt är att ställa olika frågor till olika anbudsgivare
 - Innehållet olika för varje värderingstillfälle
 - Värderingsgruppens eget initiativ till utredning gällande systemens egenskaper utöver vad som nämns i anbudsförfrågan → gett chans endast åt vissa anbudsgivare att presentera vissa egenskaper
- Detta har påverkar poängsättningen
 - Ogrundade pluspoäng/minuspoäng (utgående från anbudsförfrågan)
- Dokumentation saknas
- Anbudsgivare har inte behandlats jämlikt vid värderingstillfällena, vilket i sin tur lett till att poängsättningen också strider emot principen om jämlikhet och icke-diskriminering

Vad lär vi oss av detta?

- Upphandlande enheten ska kunna ställa frågor utan att anbudsgivarna hamnar i ojämlik position
 - Lika frågor till alla – vetskap om värderingstillfällets innehåll på förhand
 - Dokumentation av värderingstillfällen
 - Poängsättning i enlighet med anbudsförfrågan

JHNY

MD: 201/2025

MD: 201/2025, bakgrund

- Föremål för upphandling: rekryteringstjänst för rekrytering av utländsk vårdpersonal till Finland
- Uppskattade värde: 3.000.000 euro
- Anbudsförfrågan: lämplighetskrav på tidigare erfarenhet av rekrytering av vårdpersonal till Finland (referenskrav)
- Upphandlande enheten hade fått nio anbud, varav fyra hade uteslutits från anbudsförfarandet p.g.a. de inte uppfyllde referenskravet
- Anbudsgivare hade sökt ändring i beslutet och krävt att beslutet upphävs

MD: 201/2025, upphandlande enhetens motiveringar för lämplighetskraven

- Finlands särdrag (normer, kultur, språk, förvaltningsprocesser och lagstiftning)
- Bl.a. försäkra tillräckliga språkkunskaper och integration
- Social- och hälsovårdstjänsters patienter i en sårbar ställning
- Hävdar att lämplighetskravet inte begränsar potentiella anbudsgivare från ett visst område eller nationalitet → anbudsgivare från vilket som helst EU-land kan delta

MD: 201/2025, frågeställning i MD

- Huruvida referenskravet i anbudsförfrågan, enligt vilken anbudsgivaren ska ha tidigare erfarenhet av rekrytering av vårdpersonal från ett EU- eller EEA-land eller utanför dessa land till Finland, **strider mot principerna om icke-diskriminering och proportionalitet.**

MD: 201/2025, MD:s slutsats

- Lämplighetskrav får ställas
 - Jämlikhet och icke-diskriminering
 - Motiverat
 - Ej ogrundat begränsa konkurrensen
 - Proportionalitetsprincipen
- Gällande 85 §: RP 108/2016 rd: upphandlande enheten kan inte ställa sådana lämplighetskrav som utan fog beaktar referenser inom ett visst område → p.g.a. principerna om jämlikhet och proportionalitet enligt 3 §
- MD: referenskravet är diskriminerande, ojämlik behandling av anbudsgivare, inte förenligt med proportionalitetsprincipen
 - förfarandet strider mot upphandlingslagstiftningen

Vad lär vi oss av detta?

- Även om den upphandlande enheten genom marknadsundersökning fått bekräftat att det finns flera möjliga anbudsgivare som uppfyller referenskraven - betyder inte i sig att kraven är proportionerliga eller icke-diskriminerande.
- Hur lämplighetskraven motiveras är avgörande
- **Effektiv marknadsundersökning** → ta reda på hur upphandlingens ändamål kunde uppfyllas på andra sätt (utan landspecifika krav), har man diskuterat alternativa lösningar tillräckligt, hur har andra upphandlande enheter inom EU genomfört liknande upphandlingar?

JHNY

HFD annat beslut 363/2025

HFD: annat beslut 363/2025, bakgrund

- Lag om offentlig försvars- och säkerhetsupphandling
- Upphandlingens föremål: kirurgiska munskydd avsedda för säkerhetssyften
- Upphandlande enheten hade valt vinnaren
- Anbudsgivare hade sökt ändring i beslutet hos MD och hävdar att vinnarens anbud borde ha uteslutits från anbudstävlingen för att den strider mot anbudsförfrågan, produkten hade inte ett certifierat ISO 13485-standard, vilket krävdes enligt anbudsförfrågan
- MD har avslagit besväret → ärendet hos HFD

HFD: annat beslut 363/2025, frågeställningen i HFD

- Har den upphandlande enheten förfarit i strid med bestämmelserna i försvars- och säkerhetsupphandlingslagen i.o.m. att den inte uteslutit i fråga varande anbudsgivaren från anbudsförfarandet?

HFD: annat beslut 363/2025, ärendets lösning

1. Anbudsgivarens ansvar: korrekt anbud
 2. Upphandlande enhetens rätt: lita på anbudet
 3. Jämlikhet och icke-diskriminering
- **Rättspraxis: utgångspunkten** att anbudsgivaren inte behöver ha krävda certifikat vid tidpunkten för givandet av anbudet – räcker med att certifikatet finns vid tidpunkten för ingåendet av avtalet
 - **HFD:** vinnaren hade redogjort att de förbinder sig att uppfylla kravet på certifikatet innan ingående av avtal + fanns inget krav på givandet av utredning på certifikatet + certifikatet fanns innan avtalets ingående → upphandlande enhetens förfarande lagenligt
 - HFD avslår besväret och ändrar inte slutsatsen i MD:s beslut

Vad lär vi oss av detta?

- Avgörande: vilka krav som uppfylls av anbudsgivaren vid ingåendet av avtalet, inte vilka krav som uppfylls vid givandet av anbudet
- Upphandlande enheten ska kunna lita på att innehållet i anbudsgivarens anbud stämmer, om det inte finns grundad anledning att anta annat
- Tillämpningen av lagen om försvars- och säkerhetsupphandling → varans användningsändamål + behandlas säkerhetsklassificerade handlingar

Tack!